

Förtroendet för Arbetsförmedlingen

Nora Oleskog Tryggvason, Annika Bergström och Jonas Ohlsson
[SOM-rapport nr 2014:18]

Innehållsförteckning

Information om den nationella SOM-undersökningen.....	2
Tabell 1 Förtroende för samhällsinstitutioner 2013 (procent; balansmått)	5
Tabell 2 Förtroende för Arbetsförmedlingen 1999-2013 (procent; balansmått).....	6
Tabell 3a Förtroende för Arbetsförmedlingen efter bakgrundsfaktorer 2013 (procent; balansmått)	7
Tabell 3b Mycket och ganska stort förtroende för Arbetsförmedlingen efter bakgrund 2008-2013 (procent)	8
Figur 1 Stort respektive litet förtroende för Arbetsförmedlingen 1999-2013 (procent) ...	9

Information om den nationella SOM-undersökningen

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför varje höst sedan 1986 en nationell frågeundersökning i syfte att kartlägga den svenska allmänhetens vanor och attityder på temat Samhälle, Opinion och Medier. Data samlas in via postala och webbaserade enkäter, och varje undersökning genomförs under i huvudsak samma förutsättningar för att resultaten från de olika åren ska vara jämförbara.

SOM-institutet är en samverkan mellan två forskningsenheter vid Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) samt Statsvetenskapliga institutionen. En rad forskningsprojekt samverkar med SOM-undersökningarna – flertalet med förankring i någon av dessa institutioner – men även externa projekt och andra aktörer deltar regelbundet.

Resultaten från SOM-undersökningarna redovisas i årliga publikationer där de medverkande forskarna presenterar analyser baserade på de senaste resultaten. En utförlig metodokumentation från den nationella SOM-undersökningen 2013 kommer att publiceras i Vernersdotter, Frida "Den nationella SOM-undersökningen 2013", i Bergström, Annika & Oscarsson, Henrik (red.) *Mittfåra & marginal*, som ges ut av SOM-institutet och presenteras i juni 2014.

Undersökningens uppläggning

Den nationella SOM-undersökningen har sedan starten 1986 genomförts i form av en postenkät riktad till ett systematiskt sannolikhetsurval av Sveriges befolkning. Från och med 2009 års undersökning är åldersintervallet 16–85 år.¹ Utländska medborgare har ingått i urvalet sedan 1992.

Omfattningen av undersökningen har ökat efterhand både vad gäller antalet frågor och antalet svarspersoner. 2013 utgjordes den nationella SOM-undersökningen av fem parallella riksrepresentativa delundersökningar, vilka baseras på ett urval om vardera 3 400 personer, dvs. totalt 17 000 personer. Datainsamlingen för de fem formulären genomfördes under identiska förutsättningar. I formulär 1 är frågornas tonvikt på politik och samhälle; formulär 2 har tonvikt på frågor om medier och kultur; formulär 3 på livsstil och hälsa; formulär 4 på ekonomi och välfärd. Ungefär en fjärdedel av frågorna är gemensamma för samtliga fyra formulär. Formulär 5 utgör en blandning av de fyra övriga med ett mindre format samt färre frågor.

Frågorna om Arbetsförmedlingen ingick i formulär 4.

Fältarbetet för den nationella undersökningen följer i huvudsak samma upplägg år från år. Huvuddelen av datainsamlingsarbetet genomförs under hösten. Enkäten skickas ut i slutet av september månad. Sedan 2012 har respondenterna även givits möjlighet att svara via webben. Under fältperioden genomförs successivt en serie påminnelseinsatser postalt och per telefon. Fältarbetet avslutas senast under februari månad. Redan vid novemberens utgång har i allmänhet drygt 90 procent av dem som slutligen kommer att medverka skickat tillbaka sin enkät.

---

¹ I de nationella SOM-undersökningarna 2000–2008 var åldersintervallet 15–85 år; 1992–1999 15–80 år; 1986–1991: 15–75 år.

De nationella SOM-undersökningarnas upplägg, 1986–2013

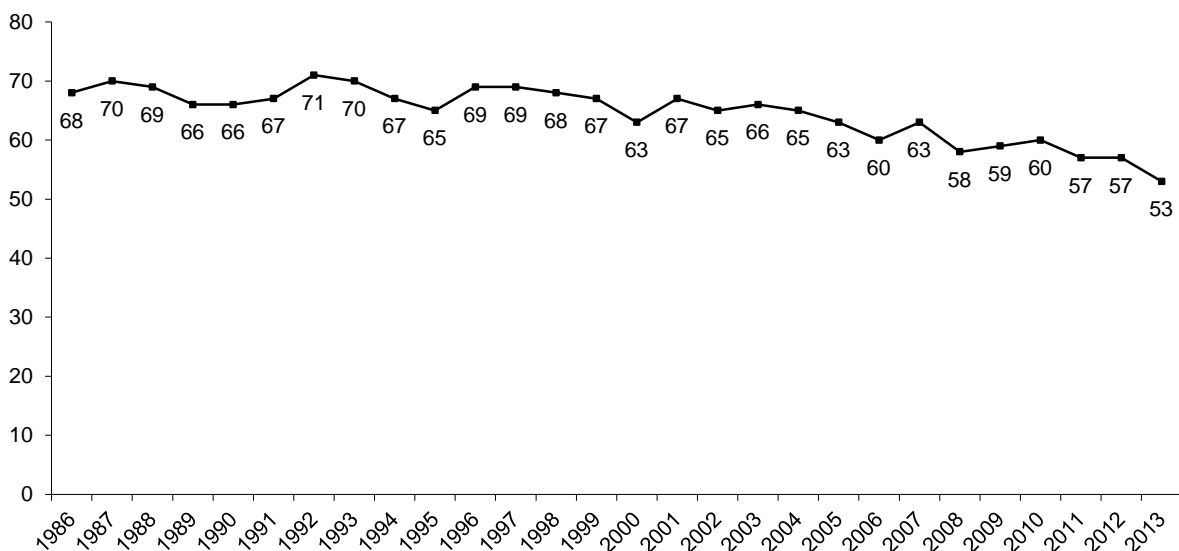
År	Urvalsmetod	Antal formulär	Total urvalsstorlek	Medborgarskap	Åldrar
1986	Systematiskt sannolikhetsurval	1	2 500	Både sv. & utl.	15–75 år
1987–1988	"	"	"	Endast sv.	"
1989	"	"	"	Både sv. & utl.	"
1990–1991	"	"	"	Endast sv.	"
1992–1995	"	"	2 800	Både sv. & utl.	15–80 år
1996	"	"	28 411	"	"
1997	"	"	2 800	"	"
1998	"	2	5 600	"	16–80 år ²
1999	"	"	"	"	15–80 år
2000–2005	"	"	6 000	"	15–85 år
2006	"	"	6 000	"	"
2007–2008	"	"	6 000	"	"
2009–2011	"	3	9 000	"	16–85 år
2012	"	4	12 000	"	"
2013	"	5	17 000	"	"

Kommentar: ¹Gruppen 15-åringar var av misstag inte inkluderade i det ursprungliga urvalet utan tillfördes i efterhand undersökningens första urval om 2 800 personer. ²Gruppen 15-åringar var av misstag inte inkluderade i urvalet.

Svarsfrekvens och bortfall

SOM-undersökningarna har sedan starten 1986 haft en relativt hög svarsfrekvens. För samhällsvetenskapliga postenkäter har svarsfrekvensen brukat ligga på mellan 60 och 70 procent, men det har under senare år blivit svårare att nå dessa nivåer. Figuren nedan illustrerar förändringen i svarsmönster för den nationella SOM-undersökningen år 1986–2013.

Svarsfrekvens i den nationella undersökningen, 1986–2013 (procent av nettourvalet)

Svarande och bortfall i den nationella SOM-undersökningen 2013

	Formulär 1	Formulär 2	Formulär 3	Formulär 4	Formulär 5	Totalt
Ursprungligt urval (brutto)	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	17 000
Bortdefinierade (naturligt bortfall)	221	223	241	216	226	1 127
Nettourval	3 179	3 177	3 159	3 184	3 174	15 873
Ej anträffade/svarsvägrare	1 535	1 471	1 531	1 559	1 371	7 467
Antal svarande	1 644	1 706	1 628	1 625	1 803	8 406
Svarsfrekvens: brutto	48 %	50 %	48 %	48 %	53 %	49 %
Svarsfrekvens: netto	52 %	54 %	52 %	51 %	57 %	53 %

Kommentar: Med naturligt bortfall avses adress okänd, avflyttad; sjuk, institutionell vård; bortrest under fältperioden, studier/militärtjänstgöring på annan ort; ej svensktalande, ej kommunicerbar; bosatt/studerar/arbetar utomlands; förståndshandikappad; avliden.

Svarsfrekvensen (netto) för den nationella SOM-undersökningen 2013 är 53 procent; 52 procent för formulär 1, 54 procent för formulär 2, 52 procent för formulär 3, 51 procent för formulär 4 och 57 procent för formulär 5.

Det finns skillnader i svarsbenägenhet hos olika grupper av respondenter i SOM-undersökningarna. Kvinnor svarar exempelvis i större utsträckning än män. Den största skillnaden i svarsmönster finner vi mellan åldersgrupper. Svarsviljan hos personer över 50 år är stabil över tid medan de yngre åldersgrupperna dalar i svarsfrekvens. Den mest svarsvilliga gruppen utgörs av 70–79 åringar medan svarsviljan är lägst bland 16–19 åringar.

***

SOM-institutet har i samverkan med Arbetsförmedlingen undersökt svenskarnas förtroende för myndigheten, hur detta har utvecklats över tid och hur det ser ut i olika befolkningsgrupper.

Tabell 1 Förtroende för samhällsinstitutioner 2013 (procent; balansmått)

	Mycket stort förtroende	Ganska stort förtroende	Varken stort eller litet förtroende	Ganska litet förtroende	Mycket litet förtroende	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroendebalans bland svarande
Biblioteken	19	44	24	2	1	10	100	1 669	+60
Systembolaget	15	31	32	5	3	14	100	1 597	+38
Valmyndigheten	16	26	29	4	4	21	100	1 577	+34
Läkemedelsverket	7	32	35	9	5	12	100	3 273	+25
Finansinspektionen	5	29	36	7	4	19	100	1 663	+23
Försäkringskassan	2	16	34	21	18	9	100	3 192	-21
Arbetsförmedlingen	1	6	20	25	32	16	100	1 589	-50

Kommentar: Frågan lyder 'Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete? Svartalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' samt 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat frågan. Förtroendebalans bland dem med åsikt avser andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska litet förtroende'. Personer som inte uttryckt någon åsikt är exkluderande från förtroende balansen.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2013.

Tabell 2 Förtroende för Arbetsförmedlingen 1999-2013 (procent; balansmått)

	Mycket stort förtroende	Ganska stort förtroende	Varken stort eller litet förtroende	Ganska litet förtroende	Mycket litet förtroende	Summa procent	Antal svarande	Förtroendebalans bland dem med åsikt
1999	2	11	40	29	19	100	1620	-35
2002	2	13	48	24	14	100	1684	-23
2008	1	9	35	34	21	100	1545	-44
2010	1	8	36	31	24	100	1599	-46
2013	1	7	24	30	38	100	1344	-60

Kommentar: Frågan lyder 'Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?' följt av 21 institutioner/grupper. 'Arbetsförmedlingen' inkluderas i en följdfråga som lyder 'Ange också hur stort förtroende du har för följande institutioner/organisationer.' Svartalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende'. Vissa år har svartalternativet 'ingen uppfattning' funnits med i frågan. För att få jämförbarhet över tid har personer som svarat 'ingen uppfattning' utelämnats ur analysen i tabell 2. Procentandelarna baseras på de som besvarat frågan och som har en uppfattning. Förtroendebalans bland dem med åsikt avser andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska litet förtroende'.

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1999-2013.

Tabell 3a Förtroende för Arbetsförmedlingen efter bakgrundsfaktorer 2013 (procent; balansmått)

		Mycket stort förtroende	Ganska stort förtroende	Varken stort eller litet förtroende	Ganska litet förtroende	Mycket litet förtroende	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans bland svarande
	<i>Samtliga</i>	1	6	20	25	32	16	100	1589	-50
<i>Kön</i>	Kvinna	0	5	21	25	32	17	100	840	-52
	Man	2	7	19	26	32	14	100	746	-49
<i>Ålder</i>	16–29 år	1	9	23	24	32	11	100	242	-46
	30–49 år	1	8	23	27	32	9	100	499	-50
	50–64 år	1	3	17	26	39	14	100	423	-61
	65–85 år	0	4	20	23	25	28	100	425	-44
<i>Utbildning</i>	Låg	1	6	17	20	31	25	100	236	-44
	Medellåg	1	5	20	24	33	17	100	518	-51
	Medelhög	1	7	19	27	35	11	100	345	-54
	Hög	1	6	23	29	30	11	100	444	-52
<i>Beskrivning av det egna hemmet</i>	Arbetarhem	1	5	20	22	36	16	100	589	-52
	Jordbrukarhem	0	3	12	35	26	24	100	34	-58
	Tjänstemannahem	1	6	22	28	29	14	100	574	-50
	Högre tj.mannahem	2	4	18	29	31	16	100	160	-54
	Företagarhem	0	8	20	20	35	17	100	114	-47
<i>Boende-område</i>	Ren landsbygd	0	3	24	23	30	20	100	206	-50
	Mindre tätort	0	3	20	28	34	15	100	305	-59
	Stad/större tätort	1	8	20	25	30	16	100	760	-46
	Sthlm/Gbg/Malmö	1	5	19	26	37	12	100	278	-57
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	2	15	21	44	17	100	210	-62
	Annat land i Norden	1	6	20	24	34	15	100	662	-51
	Annat land i Europa	1	7	22	28	26	16	100	674	-46
	Land utanför Europa	1	5	21	27	32	14	100	1377	-53
<i>Tillit till andra människor²</i>	Låg (0–4)	0	0	30	3	23	44	100	30	-26
	Medel (5–7)	0	9	17	13	26	35	100	46	-30
	Hög (8–10)	5	16	16	11	39	13	100	38	-29

Kommentar: För frågans lydelse, se tabell 1. Siffror inom parentes baseras på mindre än 50 svarande personer och bör betraktas med försiktighet. ¹Låg = ej fullgjord obligatorisk skola eller grundskola, Medellåg = gymnasium, folkhögskola eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, men ej examen från högskola/universitet, Hög = examen från högskola/universitet.

²Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0-10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'. **Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2013.

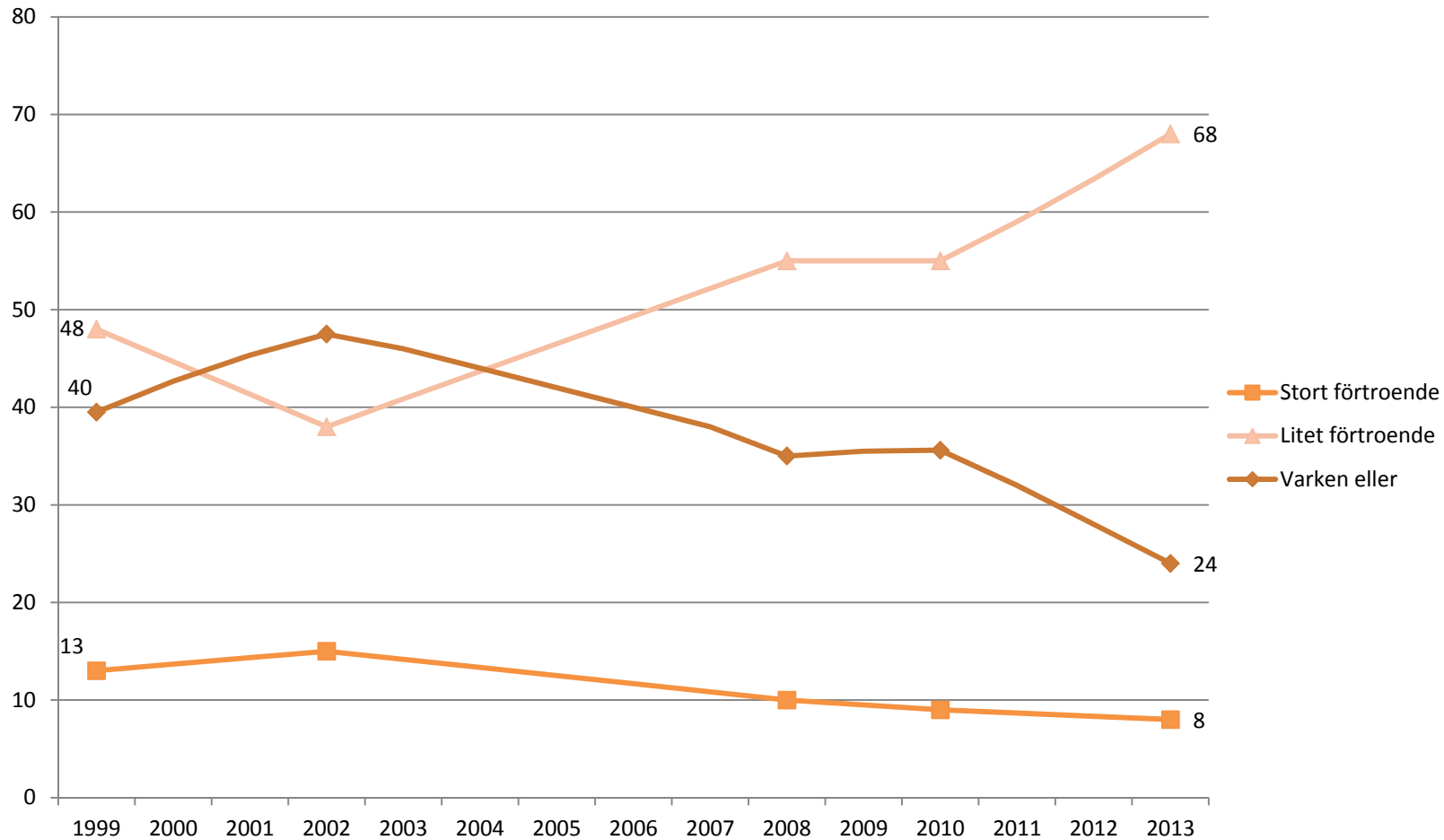
Tabell 3b Mycket och ganska stort förtroende för Arbetsförmedlingen efter bakgrund 2008-2013 (procent)

		2008	2009	2013
<i>Samtliga</i>				
<i>Kön</i>	Kvinna	10	11	7
	Man	11	11	10
<i>Ålder</i>	16–29 år	14	15	11
	30–49 år	8	10	10
	50–64 år	9	7	5
	65–85 år	14	14	7
<i>Utbildning¹</i>	Låg	11	15	9
	Medellåg	11	9	7
	Medelhög	11	11	10
	Hög	8	10	7
<i>Beskrivning av det egna hemmet</i>	Arbetarhem	9	11	7
	Jordbrukarhem	22	15	4
	Tjänstemannahem	11	10	7
	Högre tj.mannahem	12	14	7
	Företagarhem	8	11	10
<i>Boende- område</i>	Ren landsbygd	8	9	4
	Mindre tätort	11	11	4
	Stad/större tätort	11	11	10
	Sthlm/Gbg/Malmö	11	14	7

Kommentar: För frågans lydelse, se tabell 1. ¹Låg = ej fullgjord obligatorisk skola eller grundskola, Medellåg = gymnasium, folkhögskola eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, men ej examen från högskola/universitet, Hög = examen från högskola/universitet.

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2008-2013.

Figur 1 Stort respektive litet förtroende för Arbetsförmedlingen 1999-2013 (procent)

Kommentar: Stort respektive litet förtroende avser andelen som svarat 'mycket stort' eller 'ganska stort' respektive 'mycket litet' eller 'ganska litet förtroende'. Vissa år har svarsalternativet 'ingen uppfattning' funnits med i frågan. För att få jämförbarhet över tid har personer som svarat 'ingen uppfattning' utelämnats ur analysen i figur 1. Procentandelarna baseras på de som besvarat frågan och som har en uppfattning. Förtroendet för Arbetsförmedlingen har mätts i SOM-undersökningarna 1999, 2002, 2008, 2010 och 2013.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1999-2013.

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför årligen nationella och lokala frågeundersökningar och anordnar seminarier på temat Samhälle, Opinion och Medier.

SOM-institutet | Seminariegatan 1B | Box 710, 405 30 Göteborg
031 786 3300 | info@som.gu.se | www.som.gu.se

